

KARIZMA I KARIZMATICI

»Duhovi« su temeljni događaj za sve vrijeme Crkve i za njezinu djelatnost (R. Schnackenburg). U naše se vrijeme o »duhovskom događaju« mnogo govori i piše, osobito zbog pojave pentekostalnih ili karizmatičkih pokreta i gibanja. O tome je već napisana ogromna literatura, pa i kod katolika, osobito otkako je Pavao VI. u Svetoj godini (u svibnju 1975.) primio predstavnike trećeg internacionalnog kongresa katoličke karizmatičke obnove. U toj literaturi često se spominju riječi *karizma* i *karizmatici*, nerijetko veoma neodređeno. Nema jasne definicije. Riječ *karizma* upotrebljava se ponekad u istom djelu, pa i na istoj stranici u različitim značenjima. I ovdje će nam vraćanje na biblijske izvore unijeti nešto više svjetla, da bar donekle shvatimo što zapravo znači taj tajanstveni dar Duha.

1. Pentekostalni pokreti

Jedni ih smatraju »jedinom i istinskom nadom našeg vremena«; drugi vide u njima opasnost za Crkvu, pretvaranje kršćanstva u »vesela društvanca«; treći opet neku vrstu masovne histerije, patološki događaj. A što su zapravo ti pokreti i kako su nastali?

U protestantizmu

Sve je počelo početkom našeg stoljeća (1900.) u Sjedinjenim Državama. Metodistički pastor Karlo Parham propovijedao je u nekoj maloj zajednici Topeca u Texasu o Duhu Svetom. I počeo se buditi kari-

zmatički pokret. Drugi pastor, crnac W. J. Seymour, koji je sudjelovao pri tome, prenio je pokret u Los Angeles. U anglosaksonskim zemljama brzo se stao širiti »pokret buđenja«. Nazivali su se raznim imenima: Božja zajednica, Crkva evandeoskog buđenja, Apostolska Crkva, Zadnja kiša . . .

Značajke su pokreta: vjera u Boga, u Isusa Krista, Sina Božjega, obraćenje Evanđelju. Razlikuju krštenje koje se dijeli starijima uronjavanjem i krštenje »Duha«, kojim se daje dar govorenja drugim jezicima (glosolalija, dar liječenja i evandeoskog navješćaja). Bibliju tumače doslovno. Nemaju hijerarhijskog ustrojstva. Svaka mjesna zajednica je autonomna. Paze da se na svim razinama očuva bratsko zajedništvo. Kult se sastoji od obreda krštenja, večere, mazanja bolesnika i karizmatičke molitve. Posebno naglašuju dar liječenja te uzimaju doslovno Markove riječi: »Na nemoćnike će ruke polagati, i bit će im dobro« (Mk 16, 18). Naglašena je još karizmatička molitva u veselom ozračju, mističnom zanosu. Oči zatvorene, ruke uzdignute ili položene na brata, molitva ritmizirana i skandirana riječima Amen-Aleluja, koja se pretvara u glosolaliju, govor »novim jezicima« (Mk 16, 17), »drugim jezicima«, razglašujući »veličanstvena djela Božja« (Dj 2, 4. 11).

Velike protestantske Crkve (episkopalna, metodistička, prezbiterijalna . . .) u početku su suzdržljive prema pokretu, ali godine 1956. dopuštaju ulaz tim zajednicama. Unutar tih Crkava ove razvijaju svoj molitveni pokret i nastoje da budu vjerne Crkvama kojima pripadaju. Početak je bio nezapažen. No broj brzo raste. God. 1968. broje već desetak milijuna pripadnika. U mnogim zemljama imaju svoj tisak, svoj apostolat, pa i radio-emisije. U Francuskoj im se broj popeo na 40.000 vjernika i imaju oko 250 pastora. Izdaju i mjesečnik *Dodi i vidi*, a za Rome (cigane) *Život i svjetlo*.

U katolicizmu

I u katolicizmu se pojavljuje nešto slično. Nemaju ni ovdje posebnog utemeljitelja. Nije to organiziran pokret, već karizmatička obnova, gibanje, »struja milosti kroz Crkvu, koja posvuda budi u Crkvi spontane molitvene zajednice novog tipa . . . slično prvim zajednicama« (kard. Suenens). Ne žele da budu elita, ni sekta, već žele da ostanu tijesno povezani s Crkvom.

Početak je bio tih. Pojavio se najprije među studentima sveučilišta Duquesne kod Pittsburgha u Pennsylvaniji. Skupina revnih studenata, ali zabrinutih za sadašnje stanje u Crkvi, počela je razmišljati o tome kako da se ispuni praznina duha, kako pokrenuti snage, učiniti molitvu više životnom. Svjesni su da se kršćanski život ne smije svesti na sasvim ljudsko ostvarenje, osloniti na vlastite sile i vlastitu volju. I

odlučiše jednog dana u proljeće 1967. načiniti jedan antikonformistički vikend. Čitali su knjigu *Križ i bodež od Wilkersona*, gdje se govori o silazu Duha na grupicu dječaka, ološ New Yorka, kao nekoć na apostole, a ti su dječaci postali uzorni kršćani. Ako je te dječake Duh istr-gao iz zamki kriminala, prostitucije, krađe, zašto i oni ne bi tražili darove Duha za plodnije, životnije kršćanstvo? Počeli su čitati Djela apostolska, gdje se govori o prvim Duhovima, i stali moliti. Osjetili su na sebi unutrašnji duhovski preobražaj. Vratili su se kućama bogatiji zbog duhovskog iskustva i počeli među kolegama preporučivati »krš-tenje Duha« i povezano s time primanje karizmatičkih darova. Ubrzo su se stvorile skupine po raznim sveučilištima i naskoro se proširile među svim slojevima društva. Tu su se našli i bijelci i crnci, intelektualci i radnici, mladi i stari. U Americi ih ima oko 300.000. Brzo se proširiše po cijelom svijetu. Već iste godine postanka (1967.) održali su prvi nacionalni kongres. Godine 1973. imaju prvi međunarodni, god. 1974. drugi međunarodni kongres, kojemu je prisustvovalo već 30.000 vjernika iz 37 zemalja, i treći internacionalni kongres u Rimu god. 1975. s ograničenim brojem sudionika (10.000). Najviše ih je bilo iz Sjedinjenih Država (6.000).

Iako su po postanku povezani sa sličnim pokretima u protestan-tizmu, razlikuju se od njih. Odbijaju dvostruko krštenje: po vodi — krštenje obraćenja, i polaganjem ruku — krštenje Duha. Samo je jedno krštenje. Polaganjem ruku nastoji se samo učiniti učinkovitom milost Duha, koja je kao u sjemenu položena u krštenju i krizmi. Ostaju vjerni Crkvi, naglašuju važnost crkvenih institucija: hijerarhije, liturgije, sakramenata... Prihvaćaju znanstveno i crkveno tumačenje Biblije. Stoga episkopat Sjedinjenih Država god. 1969. odobrava uz neke re-zerve tu karizmatičku obnovu pa god. 1973. dopušta i svećenicima da mogu pristupiti karizmatičkoj obnovi. Pavao VI. govori na Duhove 1974. o potrebi duhovskog događaja u Crkvi. »Duhovi nisu stvar jed-noga dana. Duhovi su događaj svakog dana. Crkva mora postati kari-zmatička i pneumatička.« U listopadu 1974. prima trinaest predstavnika duhovske obnove i upravlja im riječ: »Crkva i svijet imaju više nego ikada potrebu da se duhovsko čudo nastavi u povijesti« (*L'Oss. Rom.*, 17. 10. 1974.). Sudionicima trećeg internacionalnog kongresa upravlja toplu i ozbiljnu riječ, naglašujući im tri načela koja je već apostol Pavao dao Korinćanima: vjernost autentičnoj nauci vjere, primati duhovske darove sa zahvalnošću i — najvažnije — prvo mjesto mora imati ljubav (*L'Oss. Rom.*, 19/20. 5. 1975.).

Nakon prvih Duhova u Crkvi nije nikad prestalo djelovanje Duha. U Konstantinovo vrijeme, kad se zbog velikog ulaska pogana u Crkvu pojavila ozbiljna opasnost »posvjetovnjačene«, sasma institucionalne Crkve, Duh »vodi« tisuće vjernika u pustinji, koji svojim tihim djelovanjem otkrivaju istinski lik Crkve. Sličnu će ulogu u doba »željeznog razdoblja« srednjega vijeka izvršiti benediktinska obnova u samostanu Cluny, cistercitska reforma u 11. stoljeću, i posebno franjevačka obnova u 13. stoljeću. Neki vide upadnu sličnost između franjevačkog pokreta i današnje karizmatičke obnove: brzo i plodno širenje, značajka spontanosti, slobode, duhovnog djetinjstva (malenosti), divljenje Božjim djelima, odlučan protest u ime Evanđelja društvu i Crkvi zbog nepravda i nedosljednosti. Franjo ostaje ipak vjeran apostolskoj Crkvi. Ali bilo je i zastranjenja: spiritualisti u 12. stoljeću, fraticelli u 13. i 14. st., kvijetisti u 17. st. Odatle, s obzirom na razne karizmatičke i pneumatičke pokrete, shvaćamo oprez u Crkvi prema pokretima koji se više ili manje temelje na duševnom iskustvu, gdje emotivnost i osjećajnost imaju prvo mjesto. Vođena Duhom, Crkva ima uvijek u vidu apostolsku opomenu napisanu u Prvom pismu Solunjanima, prvom spisu Novoga zavjeta: »Duha ne trnite, proroštva ne prezirite!« Ali »sve provjeravajte: dobro zadržite!« (1 Sol 5, 19—21). Od velike je važnosti da Crkva zna rasuditi što dolazi od Duha, da ne bi ugušila radost i živost prihvaćanja Evanđelja te da bi vjernici uvijek ostali u posvemašnjoj vjernosti Crkvi. »Teško onome koji se dijeli od Crkve jer je Duh dan Crkvi, ali teško autoritetu koji gasi Duha...« (Caffaul).

Po plodovima...

U današnjoj katoličkoj karizmatičkoj obnovi posebno se naglašuju tri karizme:

— Prva je glosolalija, »govor jezicima«, kad molitva postaje življa, spontana, snažna, neko vibriranje između govora i šutnje. Riječi postaju kao šum »velikih voda«, šum »ugodan, skladan, melodiozan«. Takva molitva, smatraju neki, ima zdrav, osloboditeljski, terapijski značaj. U vrijeme racionalizma i materijalizma, kad molitva nestaje i s usana vjernika, karizmatička obnova pokazuje snažan i dinamičan pokret molitve. To je molitva hvale i poklona, sinovskog predanja i radosti.

— Druga karizma je milost liječenja, o kojoj često govore, i to spontano, jednostavno, bez naglaska kao nešto posve normalno, shvatljivo.

— Treća karizma je proroštvo, što ne znači proricanje budućih događaja, nego govoriti i naviještati Evanđelje uvjerljivo, snažno, osvajački, i to »kratkim i lijepim« riječima.

U toj struji milosti kao da nanovo otkrivaju Isusa, koji postaje istinsko središte života. Bez njega ništa. Njemu posve pripadaju. U tom svjetlu otkrivaju i Marijin lik u dubljem svjetlu kao istinsku karizmatičarku od dana navještenja do duhovskog događaja, koja neprestano ponavlja onaj »Evo, službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj!« (Lk 1, 38). Osjeća se i nov zanos za čitanje Biblije, koju čitaju kao Božju riječ da bi u njoj otkrili otajstvo osobe Isusa Krista i njegovo poslanje (Iv 14, 26). U tim se zajednicama osjeća duhovna radost kao plod istinske duhovne slobode od svakog otuđenja i promjena života. U zajednicama vlada duh pomirenja i ljubavi, te se za neke od njih može reći, kao i za vjernike prve Crkve: »Gle, kako se ljube!«

To su sočni, ali još nezreli plodovi. Postoji još uvijek opasnost zastranjenja, što se u nekim zajednicama i otkriva. Neka vrsta kolektivnog hysterizma u vanjskim manifestacijama. Traženje karizmi pod svaku cijenu, često magičkim pokretima, a karizme su ipak darovi Duha, koje on dijeli kome hoće i kako hoće. Kod nekih se zapaža osjećaj superiornosti. Smatraju da su samo oni kršćani, super-kršćani, a druge preziru ili zabacuju. Opasnost je i od iluminizma, dok misle da su u neposrednoj vezi s Duhom i da znaju sve što će se dogoditi. Postoji i opasnost pijetizma, gdje se sve svodi na osjećajnost molitve, a sav se život svodi na emocionalnu molitvu, koja lako postaje alibi da se izbjegnu životne borbe i angažiranost u svijetu.

Preпустimo budućnosti i Crkvi sud o katoličkoj karizmatičkoj objavi. Promotrimo sada što Biblija kaže o karizmama i o karizmaticima.

2. Karizma u Bibliji

Nemalo će se začuditi mnogi kad doznaju da riječ *karizma* i *karizmatici* u Bibliji rijetko dolazi i ne uvijek u onom značenju koje joj se obično daje. Karizma je »milosni dar«, »nezasluzeni dar« za opće dobro Crkve, za izgradnju Božjega kraljevstva. Ali to nije temeljno značenje te riječi u Bibliji.

Upotreba riječi »karizma«

Riječ *karizma* (*harizma*) nigdje ne susrećemo u klasičnom grčkom jeziku, a ne nalazimo je ni u starom grčkom prijevodu zvanom Septuaginta. Ima je, istina, u Sir 7, 3 u kodeksu S(*inaiticus*) i u Sir 38, 30 u kodeksu B (Vatikanskom). Ali to čitanje s pravom zabacuju kritičari teksta Rahlfs i Ziegler. Dvapat se pojavljuje kod Filona, no i tu je dvojbena. Teodocion prevodi Ps 31, 22 *hesed* s *harisma*, mjesto milosrđe (*LXX eleos*).

Izvan Novoga zavjeta ne nalazimo riječ *karizma*, ovdje pak nalazimo je 17 puta. I tu je ona samo kod Pavla i jednom u 1 Pt 4, 10. Nikad je ne nalazimo u Evanđelju, niti u Djelima apostolskim. I kod samog Pavla ona se nalazi samo u Prvoj poslanici Korinćanima: 1, 7; 7, 7; 12, 4. 9. 28. 30. 31; u Poslanici Rimljanima: 1, 11; 5, 15. 16; 6, 23; 11, 29; 12, 6, te po jedanput u 2 Kor 1, 11; u 1 Tim 4, 14; 2 Tim 1, 6 i u 1 Pt 4, 10. Znači da se ta riječ ne upotrebljava u evangeoskom navještaju, ni u apostolskom propovijedanju, a niti u propovijedanju apostolskih muževa. Ona je sužena na veoma malo vremensko razdoblje.

Ne slijedi da Duh Sveti nije bio aktivan u prvim apostolskim zajednicama. Karizme, naime, koje spominje Apostol u korintskoj zajednici susrećemo i u Evanđelju (Mk 16, 17 sl.); Isus ih povezuje uz poslanje apostola: dar govora novim jezicima, dar liječenja, dar čudesa. Jednako su u Djelima apostolskim karizme na djelu: govor na »svim jezicima« (2, 4; 10, 46), proroci (11, 17; 15, 32; 21, 10), učitelji (13, 1), navjestilac Evanđelja (6, 8; 8, 4), dar čudesa i znamenja (6, 8 sl.; 8, 6), dar viđenja (8, 5), liječenja i uskrisivanja mrtvih (9, 36—42; 20, 7—12). U Poslanici Efežanima govori se opet o apostolskoj, proročkoj, pastirskoj, učiteljskoj službi i službi evanđelista (Ef 4, 11), no ne naziva ih pisac karizmom, iako su i to darovi Duha za »izgrađivanje Tijela Kristova«.

Značenje riječi kod Pavla

Vremenski se karizma prvi put spominje u Prvoj poslanici Korinćanima. Riječ dolazi od *haris* = milost. Izgleda da je to nova kovanica, koju je stvorila ili korintska zajednica ili sam Pavao za darove Duha. Riječ se spominje već na početku (1 Kor 1, 7). Milost Božja dana im je u Kristu Isusu, u njemu su se obogatili u svakoj riječi (*logos*) i svakom spoznanju (*gnosis*), te ne oskudijevaju ni na jednom *daru* (*harizma*), čekajući Objavljenje Gospodina našega Isusa Krista. Karizma (*harisma*) je dakle, *temeljni dar* svakom kršćaninu, kršćanski poziv. Tako Pavao već pripravlja vjernike da postave dar (*karizmu*) Duha u njegove prave granice. To mu omogućuje da već u korijenu uništi ono lažno hvastanje spektakularnim i izvanrednim darovima kojima se hvale neki u korintskoj zajednici, što stvara nemili razdor u korintskoj Crkvi.

Apostol već na početku govori o dvjema karizmama: o riječi mudrosti i o riječi spoznanja, koje Korinćani stavljaju na prvo mjesto (12, 8). Nalazimo se u kolijevci grčke mudrosti i spoznanja, koja je osvojila zapadni svijet. Pavao u poslanici upozorava što je prava mudrost i istinsko znanje. Obara se na mudrost (*sophia*), koja obeskreppljuje Kristov križ (1, 17). Snažnim riječima obara se na takvu mudrost. Bog će upropastiti mudrost mudrih. »Zar ne izludi Bog mudrost svijeta?«

Grci traže mudrost, a Pavao im propovijeda Krista raspetoga: Židovima sablazan, poganima ludost, pozvanima pak Božju silu i Božju mudrost. Jer »ludo Božje mudrije je od ljudi. Lude svijeta izabra Bog da posrami mudre.« Prava mudrost jest Raspeti. »Ne htjedoh među vama znati što drugo osim Isusa Krista, i to raspetoga« (1, 19. 20. 21. 27; 2, 1 sl.). Tako i »znanje« (*gnosis*) nadima (8, 1), obara slabog brata za kojega je Krist umro (8, 10 sl.). Bez ljubavi ono ništa ne koristi (8, 1; 13, 2). Jednom će nestati (13, 8). Pravo znanje dano je u Kristu, i to Kristu raspetom.

Dakle, karizma je milosni *dar kršćanskog poziva*, i svi su taj dar primili u izobilju. Da li svi na isti način i jednako?

Na drugom mjestu Pavao govori o karizmi u istom značenju, ali sada specificira. U sedmoj glavi govori o ženidbi i o djevičanstvu, što su dva specijalna poziva u Crkvi. Pavao bi htio da svi žive kao on, u neženstvu. Ali: »svatko ima svoj dar-karizmu od Boga, ovaj ovako, onaj onako« (1 Kor 7, 7). Svaki *staleški poziv* je Božji dar. Temeljni poziv ne žive svi jednako na isti način. Ovdje spominje dva načina življenja temeljnog Božjeg dara: u ženidbi i u celibatu.

Spektakularne i upadljive karizme

U dvanaestoj glavi Pavao govori o spektakularnim i upadljivim darovima-karizmama kojima se neki ponose u korintskoj zajednici (1 Kor 12, 4. 9. 28. 30. 31). Vjerojatno te darove nazivaju Korinćani karizmama. Pavao je već dao istinski smisao toj riječi, a sada je preuzima od njih da bi izrazio *izvanredne darove Duha*.

U ovoj glavi Apostol donosi dvaput popis karizmi. U prvom popisu raspoređuje ih *prema vrednovanju Korinćana*: riječ mudrosti, riječ spoznanja, vjera, dar liječenja, čudotvorstvo, prorokovanje, razlikovanje duhova, različiti jezici, tumačenje jezika (12, 8—10). U drugom popisu *prema stvarnom vrednovanju*: apostolat, proroštvo, učiteljstvo, čudotvorstvo, dar liječenja, zbrinjavanja, upravljanja, razni jezici, tumačenje (12, 28—30). »Vjera« o kojoj ovdje govori jest vjera koja premješta gore (13, 4). Značajno je da Apostol uvijek govori »dar liječenja« (12, 9. 28. 30). »Razni jezici«, glosolalija, dolaze na kraj zbog toga što će o njima posebno govoriti u glavi 14. Glosolalija je ekstatični, mistični, neshvatljiv govor koji traži tumača (1 Kor 14, 6). To je mistična molitva. Dar koji je Krist obećao apostolima kao znak koji će pratiti one koji vjeruju (»novi jezici«, Mk 16, 17). Ovaj dar na Duhove primaju apostoli i vjernici: »drugi jezici« (Dj 2, 4). Obnavlja se na »Duhove pogana« (10, 46). To je mistična molitva u kojoj se razglašuju »čudesna Božja djela« (Dj 2, 6—11; 19, 6). Razdor u Babilonu gradnjom kule (Post 11, 1—9) sada prestaje. Narodi »svakog jezika«

mogu shvatiti poruku Evandjelja. I »novi jezik«, druge naravi od ovoga zemaljskog, koji razdvaja, jest dar koji daje Duh, a to je ljubav. Pavao želi u tome utvrditi i karizmatike u Korintu.

Uspoređujući ove dvije vrste karizma, Pavao želi naglasiti: nisu najvažnije one spektakularne i upadljive karizme kojima se hvale pojedinci, kao dar znanja, mudrosti, čudotvorne vjere. . . već apostolat, proroštvo, učiteljstvo. On i na drugom mjestu govori o karizmama, posebno u Poslanici Efežanima, iako ne upotrebljava samu tu riječ. I ondje naglašuje službe: apostolat, proroštvo, učiteljstvo, evanđelist, pastir (Ef 4, 11; usp. Rim 12 sl.; 1 Pt 4, 11). Imamo karizme koje su povezane sa službama u Crkvi, kao apostolat, proroštvo, učiteljstvo, evanđelist, pastir; i ostale, koje su na korist zajednici, kao služenje, pouka, poticanje, djela milosrđa, riječ mudrosti ili znanja, istaknuta vjera, dar ozdravljenja, govorenje tuđim jezicima. . .

Ali jedne i druge karizme darovi su istoga Duha, koje dijeli svakome napose kako hoće (1 Kor 12, 11). Pavlu je na srcu da to naglasi. Zato upotrebljava sinonim za karizmu: *diakonia*-služba, *energema*-djelovanje. Reći će: »Različiti su darovi, a isti Duh; različite službe, a isti Gospodin; različita djelovanja, a isti Bog, koji čini sve u svima« (12, 4—6). Apostol naglašuje da je izvor tih darova jedan isti Duh (12, 8. 9. 11). I on dijeli darove »na korist« zajednice, za izgradnju Kristova mističnog Tijela (12, 12). To je onaj isti Duh koji je od prvih vjernika stvorio »jedno srce i jednu dušu« (Dj 4, 32). Zato i darovi koje i sada dijeli korintskoj Crkvi ne smiju rušiti jedinstvo, već ga moraju izgrađivati, moraju izgrađivati Kristovo Tijelo.

Pavao nije oduševljen upotrebom karizmi kod Korinćana. Hvastaju se glosolijom, ekstatičnom molitvom, bučnom, senzacionalnom. Pavao traži da se njome u zajednici ne služe ako nema drugoga koji bi imao dar tumačenja jezika na izgradnju Crkve (14, 5). Inače, ako uđe neupućen ili nevjernik, reći će: »mahnitare« (14, 23), kao što su se oni koji nisu primili dara tumačenja jezika i na prvim Duhovima podrugivali apostolima da su se ponapili slatkoga vina (Dj 2, 13). Pavao vrednuje karizme prema njihovoj korisnosti za izgradnju Crkve: veće od glosolije je proroštvo, veći od riječi mudrosti i spoznanja je apostol i prorok; a najveći dar među svima je ljubav, kojoj pjeva nezaboravnu pjesmu u trinaestoj glavi poslanice.

Karizma u Poslanici Rimljanima

U ovoj poslanici Pavao upotrebljava riječ *karizma* u njezinu temeljnom značenju: *kršćanski poziv*, i kao »milosni dar« u korist zajednice.

Karizmu kao *kršćanski poziv*, posebno apostolski, susrećemo već na početku: »Čeznem vidjeti vas da vam predam nešto dara duhovnoga te se ojačate« (Rim 1, 11). Rimljani već imaju vjeru i zajednički kršćanski poziv i Pavao ih želi uzajamno obodriti zajedničkom vjerom.

U središnjem dijelu poslanice, gdje govori o spasenju (Rim 5, 7), Apostol piše: karizma je »milost Božja, milost darovana u jednom čovjeku, Isusu Kristu«, »opravdanje« (Rim 5, 16 sl.). To je dar koji čuva od smrti i daje život, oslobađa od grijeha i čini pravednima. Na svršetku rasprave o opravdanju po Isusu Kristu kaže da je »život vječni u Isusu Kristu« (Rim 6, 23).

U zagonetnom tekstu, gdje govori o Izraelovu obraćenju, naglašuje: Izraelci su protivnici u pogledu Evanđelja, ali »u pogledu izabranja oni su ljubimci poradi otaca. Ta neopozivi su dari (karizme) i poziv Božji« (Rim 11, 29). Opet imamo temeljno značenje karizme: poziv k vjeri.

U dvanaestoj glavi govori Pavao o karizmama kao i u 1 Kor 12—14. Karizma je »milosni dar«. »Dare-karizme pak imamo različite po milosti koja nam je dana: je li to prorokovanje (usp. 1 Kor 12, 28 sl.) — neka je primjereno po vjeri; je li služenje (usp. 1 Kor 12,5) — neka je u služenju; je li poučavanje — u poučavanju; je li bodrenje — u bodrenju; tko dijeli, neka je darežljiv; tko je predstojnik, neka je revan; tko iskazuje milosrđe — radostan!« (Rim 12, 6—8)

Pavao ne spominje darove koje Korinćani precjenjuju: riječ mudrosti i spoznanja, glosolaliju. Neke darove naziva različito: »predstojnik« (Rim 12, 8) i »upravljanje« (1 Kor 12, 28); »služenje« i koji bodri (1 Kor 14, 3); tko dijeli i »zbrinjavanje« (1 Kor 12, 28). Iste karizme mogu se nazivati različitim imenima. Ali Pavao i ovdje naglašuje, kao i u poslanici Korinćanima (1 Kor 12, 27): dane su za izgradnju Kristova Tijela (Rim 12, 4 sl.).

Karizma u drugim tekstovima

U 2 Kor 1, 11 Pavao naziva karizmom milost izbavljenja iz smrtne pogibli. Da li bolest ili zatočenje u Efezu (Fil 1, 20)? Poziva sve da zajedno zahvale Bogu za tu milost-karizmu.

U poslanici Timoteju Pavao opominje svoga vjernog učenika: »Ne zanemari milosnog dara koji je u tebi, koji ti je dan po proroštvu zajedno s polaganjem ruku starješinstva« (1 Tim 4, 14). »Raspiruj milosni dar Božji koji je u tebi po polaganju mojih ruku!« (2 Tim 1, 6). U oba slučaja, izgleda, karizma znači *milost ređenja*.

Izvan Pavlovih poslanica još se samo jednom nalazi riječ karizma u Prvoj Petrovoj poslanici. Apostol bodri vjernike: »Jedni druge poslušajte — svatko po primljenom daru — kao dobri upravitelji različitih Božjih milosti!« (1 Pt 4, 10). I ovdje je karizma kao kršćanski poziv na služenje i navješćivanje Božje riječi.

* * *

Iz svega toga jasno slijedi da se apostolska Crkva ne razbacuje riječju karizma. Ne poznaje razdvajanje hijerarhijske, institucionalne Crkve i karizmatičke Crkve. Pokušaj tog razdvajanja u korintskoj Crkvi Pavao već u zametku guši. Crkva je jedna, nerazdjeljiva, Kristovo Tijelo. Ona je u vatri Duha Svetoga rođena i Duhom Kristovim vođena. Nad njom se izlio Duh Sveti, na »svako tijelo« (Dj 2, 2), što je znak posljednjih vremena, vremena Duha, vremena Crkve.

Karizma je za Pavla u svom temeljnom značenju — *kršćanski poziv* — dar koji je svatko primio (1 Kor 1, 7), dar oprostjenja i život vječni (Rim 1, 11; 5, 15 sl; 6, 23; usp. Rim 11, 29). I svatko mora taj poziv živjeti prema svom osobnom pozivu. Apostol se zaustavlja na slobodnom prihvaćanju poziva i življenja poziva u braku, u neženstvu (1 Kor 7), u ministerijalnoj službi (1 Tim 4, 14; 2 Tim 1, 6).

Pavao poznaje i druge »milosne darove« koje Kristov Duh obilato izlijeva na vjernike na korist i izgradnju Kristove Crkve, koja je njegovo Tijelo. Duh je podijelio korintskoj zajednici mnoge darove. Pavao nije oduševljen upotrebom tih karizmi kod Korinćana. Neki se njima služe na vlastito izdizanje nad drugima. Zato cijene one darove koji su posebno bučni, senzacionalni, spektakularni. Darovi koji su dani od jednog istog Duha za izgradnju Kristova Tijela postaju izvorom dijeljenja i razdvajanja. I Krist je tako razdijeljen (1 Kor 1, 13). Apostol želi da vlada red i sklad. Budući da su karizme dane za izgradnju Crkve, zato na prvo mjesto dolaze one koje tome najviše pridonose, kao apostolat i proroštvo (1 Kor 12, 28; Ef 4, 11). I budući da su to milosni darovi Duha ljubavi, zato je svaka karizma bez ljubavi bezvrijedna (1 Kor 13).

»Ne gasite Duha!« Ali potrebno je provjeriti vjerodostojnost karizme (1 Sol 5, 19 sl.), »duhove podvrći kušnji« (1 Iv 4, 1). »Proročki su duhovi prorocima podložni, jer Bog nije Bog nesklada, nego Bog mira« (1 Kor 14, 33).